Цана асобнага нумару 15 гр.

Przesyłka opłacona ryczałtem.

№ 60 (111). Вільня, Субота 13 Жніўня 1927 г. Год III

СЯЛЯНСКАЯ НІВА

Няхай жыве Беларускі Народ!

Адрэс Рэдакцыі і Адміністрацыі:
ВІЛЬНЯ, ЗАВАЛЬНАЯ 6. (Wilno, Zawalna 6.).
Рэдакцыя адчынена штодня ад 9 да 3 гадзіны апрача сьвята.
Рэдактар прыймае ад 12 да 2 гадз.

Зямля Сялянству бяз выкупу!

Падпіска:
на адзін месяц — 1 зал., на 3 месяцы — 2 зал., на 6 месяцау 4 зал., на год — 8 зал.
Для заграніцы удвая даражэй.
Аплата надрукаванага залежыць ад рэдакцыі
ВЫХОДЗЕ Ў СЕРАДУ І СУБОТУ.

ОРГАН БЕЛАРУСКАГА СЯЛЯНСКАГА САЮЗУ.

Школьны год.

Незабаўна пачынаецца новы школьны год. Як у папярэднія гады, так і сёлета ў дужа сумных абставінах прыходзіцца спатыкаць пачатак школьнага году. Школьнае ўзгадаваньне дзяцей мае вялізарнае значэньне ў гісторыі кожнага народу і затым нам, Беларусам - незалежнікам, якія-б хацелі бачыць толькі сьветлыя старонкі ў гісторыі Беларускага Народу, гэтае школьнае пытаньне зьяўляецца адной з найгалаўнейшых задач.

Калі ў кожнай галіне беларускага жыцьця ў Заходняе Беларусі, з году ў год, мы бачым вялікі поступ, калі ўсюды здабываем новыя лепшыя пазыцыі, дык у школьным пытаньні мы ня толькі не пасоўваемся ў перад, а выразна варачаемся назад. Досіць прыпомніць даныя аб беларускіх пачатковых школах, каб пераканацца ў праўдзівасьці вышэй зьмешчанага сказу. У 1922 годзе ў Заходняе Беларусі істнавала каля 400 пачатковых беларускіх школ. З моманту далучэньня да Польшчы г. зв. Сярэдняе Літвы пайшла шыбкая ўрадовая ліквідацыя гэтых школ, так што ў 1924 годзе асталося іх толькі 23-27. З увядзеньнем закону, пад назовам языковай школьнай уставы, і іншыя апошнія беларускія школы былі польскімі ўладамі ператворанымі ў двуязычныя, а часткова зусім зьліквідаваны. Асталіся толькі дзьве школы: адна ў Вільні, другая ў Горадні, якія фармальна лічацца яшчэ беларускімі. Таксама стаіць справа і з прыватным школьніцтвам. У мінулым школьным годзе на ўсю Заходнюю Беларусь істнавалі толькі дзьве прыватныя беларускія школы Беларускага Інстытуту Гаспадаркі Культуры; на болей школ, школьныя ўлады не далі дазволу.

Аднак замест беларускіх школ польскія ўлады накідаюць нам свае шовіністычныя польскія школы. Беларускае насяленьне вельмі няпрыхільна адносіцца да навучаньня дзяцей у польскіх школах і толькі г. зв. школьны прымус з пагрозай арышту і грашовых штрафаў змушае сялян пасылаць сваіх дзяцей у польскія школы на „навуку“. Але гэтая „навука“ нашаму народу вельмі дорага абходзіцца, бо плацім за яе цемрай нашага будучага пакаленьня. Вядомая рэч, што беларускае дзіця ў польскае школе ніяк ня можа прылажыцца да „навукі“. Час перабываньня ў школе дзеці лічаць за нейкую кару, бо вучыцель зварачваецца да іх у незразумелай мове, дзеці ня могуць у чужой мове выказаць поступу ў навуцы і вучыцель пачынае нэрвавацца і, часта густа, тасаваць фізычныя кары. Гэты апошні сродак яшчэ больш зьнеахвочвае дзяцей да навукі і затым год праходзе без ніякіх рэальных вынікаў. Такім чынам, праходзе дзіцячы школьны век і дзіця пакідае польскую школу амаль што не анальфабэтам (неграматным).

Вось пры якіх сумных абставінах надыходзе новы школьны год. Гэтых некалькі слоў не хапае каб зусім падрабязна забразаваць нашае цяжкое палажэньне ў школьным пытаньні ў Заходняе Беларусі. Цэлы рад рэзалюцыяў, вынесеных на апошняй канфэрэнцыі Беларускага Сялянскага Саюзу аб школьных справах, якраз пацьвярждае той жудасны стан, у якім мы знаходзімся. Аднак самі рэзалюцыі не прынясуць нам папраўы, бо польская ўлада ня лічыцца з голасам беларускага сялянства, бо наскрозь буржуазны польскі ўрад ідзе па лініі палянізацыі беларускіх зямель. Але гэтае палянізацыі, усімі сіламі нам трэба процістаівіцца. Вынікі навучаньня беларускіх дзяцей у польскіх школах, гавораць аб тым, што палянізацыя зусім не пасоўваецца паперад. Аднак гэты адпор на палянізацыю ня можам аплачваць цемрай — анальфабэтызмам. Найлепшым адпорам на палянізацыю нашых зямель павінна быць беларуская асьвета і ўзгадаваньне дзяцей у беларускай культуры. Ня маючы сваіх школ, вельмі трудна даць дзецям беларускую асьвету, аднак і без школ, першыя пачаткі беларускага ўзгадаваньня, можна даць дзецям дома. Вось дзеля гэтага, кожны бацька, які хоча шчасьлівай будучыны для свайго дзіцяці павінен паклапаціцца аб беларускай хатняй асьвеце для свайго дзіцяці. Калі сам граматны, дык пасьля школьных гадзін, павінен завясьці, у сябе дома, яшчэ адну гадзіну навукі беларускае мовы і вучыць сваіх дзяцей чытаць і пісаць пабеларуску. Калі ў вёсцы ёсьць які інтэлігент Беларус, то трэба прасіць яго заняцца навучаньнем дзяцей прыватна, у хаце кожнага гаспадара. Такім чынам, побач са школьнай навукай, якая нічога рэальнага нам ня прыносе, будзе адбывацца беларускае хатняе навучаньне з вялікай карысьцяй, як для саміх дзяцей, так для долі Беларускага Народу.

Незалежна ад гэтага спосабу навучаньня, новыя валасныя рады павінны таксама ўзяцца за асьвету ў роднае беларускае мове і выносіць пастановы аб адчыняньні беларускіх школ, і асыгноўваньні сум толькі на беларускія школы. Незалежна ад усей акцыі, маючай на мэце хоць частковую паправу ў справе беларускае асьветы, не павінны мы закідаць законнага дамаганьня беларускіх школ ад школьнае ўлады.

Уся акцыя ўва ўсіх кірунках на школьным фронце павінна нарэшце быць нагароджана пасьпехам, толькі гэтую акцыю трэба безперастанку мэтна і арганізавана вясьці.

Дык з нагоды новага школьнага году бярэмося за працу, за сьвятую справу, за беларускую асьвету!

Культурнік.

Кангрэс работніцкіх прафэсыянальных саюзаў.

У Парыжы адбыўся работніцкі кангрэс прафэсыянальных саюзаў Амстэрдамскага Інтэрнацыяналу.

Было прысутнымі 165 дэлегатаў, якія зьяўляліся рэпрэзэнтатарамі $13^1/_2$ мільёнаў арганізаваных работнікаў 25 старонак.

Старшынстваваў на кангрэсе Англічанін Пэрсэль, староннік супрацоўніцтва з камуністычным Інтэрнацыяналам. Тэзы Пэрсэля аб „адзіным фронце“ кангрэс не прыняў, але-ж паўстала пагроза разлому ў самай Міжнароднай Работніцкай Фэдэрацыі. Частка ангельскіх і канадзкіх работнікаў выказала гэта.

Кангрэс прыняў рэзалюцыю, запрапанаваную генэральным сэкрэтаром Міжнароднай Работніцкай Фэдэрацыі Жуё, якая заклікае „ўсіх“ праціўнікаў вайны павялічыць дзейнасьць работніцкіх арганізацыяў на карысьць міру. Далей рэзалюцыя прызнае галоўным сродкам барацьбы работніцкае клясы проці вайны—гэнэральную забастоўку. На закачэньне рэзалюцыя дамагаецца ад усіх урадаў канкрэтных крокаў у справе разаружэньня.

На закачэньні паседжаньня кангрэсу адбыліся перавыбары сябраў міжнароднага бюро работніцкае фэдэрацыі. Выбранымі былі: Жуё (Францыя), Лейпарт (Нямеччына), Мэртэнс (Бэльгія), Модсэн (Швэцыя), Аігс (Англія) і Тэйерле (Вэнгрыя).

Па адрэсу Пэрсэля Лейпарт заявіў, што пасьля ўсяго таго, што здарылася, Пэрсэль ня можа лічыць на веру ад кангрэсу.

Пасьля жэнэўскай канфэрэнцыі.

Жэнэўская канфэрэнцыя трох дзяржаваў—праваліласа. Загубілі яе нязгода паміж Англіяй і Зл. Шт. Амэрыкі што да ўваружэньняў на моры. У сувязі з гэтым паўстае Саюз між Англіяй і Японіяй. Японія адразу пачулася на сілах, бо запрапанавала кітайскім абодвум Чангам, каб яны аддалі ёй Манчжурыю і Манголію, а таксама пратэктарат над часткаю Кітаю, якая находзіцца пад дыктатураю паўночнага Чанга.

Англія таксама распачала актыўную палітыку адносна зблізжэньня з Францыяй і Італіяй, што не падабаецца Нямеччыне. Дзеля гэтакіх падзеяў на сусьветным форуме палітыкі некаторыя газэты ўжо намецілі два лагеры концэнтрацыі сіл, а іменна: быццам Англія, Японія, Францыя і Італія створаць саюз, а Нямеччына, Савецкі Саюз і Злучаныя штаты Паўночнай Амэрыкі прыдуць да паразуменьня, якія створаць працівагу першай групіроўцы. На колькі праўдзіва гэта, пакажа будучына, цяпер-жа мы відзім, што ані Англія, ані Зл. Шт. Паўн. Амэрыкі ня трацяць веры і жаданьня ўва ўзаімнае паразуменьне і шукаюць яго.

Ангельскі прэм'ер Бальдвін паехаў у Амэрыку дзе пабачыцца з амэрыканскімі дзеячамі і пагутарыць напэўна аб справах паразуменьня.

Амэрыканскі прэзыдэнт Кулідж намеціў ужо новую канфэрэнцыю, а тымчасам, пакуль суд, дык узяліся за „дзела“, бо ужо стараюцца, каб пабудаваць некалькі ваенных караблёў.

Дык вось якія адбываюцца пературбацыі сярод дужых нашае плянэты!...

Водгукі канфэрэнцыі Беларускага Сялянскага Саюзу.

Усё-такі характэрна, што Беларускі Сялянскі Саюз зьяўляецца арэхам, які ніяк ня могуць раздавіць ані Паўлюкевіч, ані Луцкевіч. А тое, што яны сіляцца гэта зрабіць, дык найлепей сьведчаць інсынуацыі „Нашае Праўды“ і „Беларускага Слова“ аб канфэрэнцыі Б. С. С., якая нядаўна толькі што адбылася.

На гэтым пункце, дык абодва варожыя нам кірункі пакіраваліся да аднэй мэты, да мэты „зьліквідаваць“ Беларускі Сялянскі Саюз. І нават выкарысталі аргумэнты адзін другога, толькі прытасавалі іх неяк па рознаму: „Наша Праўда“ пастаралася Беларускі Сялянскі Саюз залічыць да буржуазіі, а „Бел. Слова“ залічыла Беларускі Сялянскі Саюз да камуністых... Як бачыце—розніца аграмадная!... Дзе-ж праўда?

Разумеецца, што праўда—ні там і ні тут і нават не па сярэдзіне, а далёка наперадзі. Беларускі Сялянскі Саюз, арганізацыя—чыста сялянская, якая мае абасноваую праграму і залічыць яе да ніякіх недарэчнасьцяў нельга. А калі робяць гэта праціўнікі арганізаваннасьці беларускага сялянства па сваей тэндэнцыйнасьці, дык гэта характэрызуе іх самых. Гэта выказвае іх варожасьць да сялянства, бо як-жа іначай назваць іх інсынуацыі?... Разумеецца, што „Бел. Слова“ прыпісваючы Бел. Сялянскамр Саюзу камунізм, як нелегальную ідэю, лічыць, што гэтым самым выкліча рэпрэсіі проці Саюзу з боку ўраду, а „Наша Праўда“ мае на мэце забіць веру ў беларускім сялянстве ў свае сілы, каб тагды выкарыстаць яго ў сваіх мэтах: у мутнай вадзе рыбку лавіць...

А яшчэ характэрней, што абодва вышэй названыя органы „беларускае“ прэсы, падхапілі сёе-тое з польскага эндэцкага „Dziennika Wileńskiego“, які таксама справіў хаўтуры па Беларускім Сялянскім Саюзе, але-ж зараз у адным з наступных нумараў пасьля пасьмертнага нэкралёгу, падняў трывогу, што Беларускі Сялянскі Саюз на канфэрэнцыі сваёй абгаварыў справу аб сялянскім кангрэсе, а гэта ўжо пагражае польскай дзяржаве, ізноў прыпісаўшы ўсёй справе камуністычную ахварбоўку.

Калі канфэрэнцыя ня дасьць нічога рэальнага, дык усё-ж такі яна зьяўляецца карыснаю, а гэта ў тым сэнсе, што памагла выявіць ворагаў і прыяцелёў Беларускага Народу. Найбольш заядлымі з ворагаў аказаліся: „Беларусы“ „Нашае Праўды“, „Беларускае Слова“, ды польскія эндэкі.

Да прыяцелёў можна сьмела залічыць Украінскі Сялянскі Саюз, які ў сваім органе „Сялянскі Шлях“ выказаў веру ў сілу Беларускага Народу і задаваленьне з арганізаваннасьці яго—з мабілізацыі тэй сілы...

Дык вось, што напісаў украінскі „Сялянскі Шлях“:

„24 ліпня ў Вільні адбылася краёвая канфэрэнцыя Беларускага Сялянскага Саюзу.

У прасторным памешканьні пры Завальнай вуліцы № 6, сабраліся дэлегаты Беларускага Сельсаюзу бадай што з усіх паветаў Заходняе Беларусі,—сяляне і вясковая інтэлігенцыя.

Саля была ўдэкаравана зеляньню і беларускімі нацыянальнымі адзнакамі.

За сталом прэзыдыуму быў вялікі бела-чырвона-белы сьцяг (беларускі нацыянальны сьцяг) з вышытым па чырвонаму падпісам „Беларускі Сялянскі Саюз“.

Канфэрэнцыю адчыніў прывітальнаю прамоваю пасол В. Рагуля. На старшыню канфэрэнцыі выбрана гр. Юхневіча, сэкрэтарстваваў гр. Сьвістун.

Пасьля адчытаньня прывітаньняў з розных канцоў Зах. Беларусі, слова для прывітаньня канфэрэнцыі ўдзелена ўкраінскаму дэлегату Галоўнага Сэкрэтарыяту У. С. А. Сялянскага Саюзу паслу П. Васыньчуку. Сябры канфэрэнцыі спаткалі прывітальную прамову нашага дэлегата громам воплескаў і энтузіястычнымі окрыкамі „Няхай жыве братні Украінскі Сялянскі Саюз, няхай жыве вольная аб'яднаная Ўкраіна“.

У добрым настроі вельмі дзелавіта канфэрэнцыя працягнулася ад раніцы аж да 5 гадз. па паўдню з перарывам для працы камісіяў.

Канфэрэнцыя закончылася магутным сьпевам беларускага нацыянальнага гімну „Ад веку мы спалі і нас разбудзілі, мы знаем што трэба рабіць...“

„Знаменіе“ часу.

Неяк ужо гэтак здараецца, што сьвет што небудзь ды найболей цікавіць ці трывожыць. Нядаўна ўвагу ўсяго сьвету захапілі атлянтыцкія пералёты амэрыканцаў, а цяпер вось трывожыць новае „знаменіе“ часу.

Газэты адзін раз ужо падавалі, што быццам сьмяротны асуд над анархістымі Сакко і Ванцэцьці выкананы, аднак-жа гэта была ня праўда, бо яны да гэтых часоў жылі.

Анархісты Сакко і Ванцэцьці па нацыянальнасьці Італьянцы, якія пражывалі ў Амэрыцы і сваею дзейнасьцю захапілі работнікаў. У 1920 годзе амэрыканская паліцыя западозрыла іх у забойстве і рабунку, а прысяжныя прызналі іх вінаватымі і суд выдаў сьмяротны асуд, аднак-жа справа цягнулася да гэтых часоў і толькі цяпер губэрнатар штату Мачасузэта пастанову суду зацьвердзіў, а гэтакім парадкам кара сьмерці асуджаных Сакко і Ванцэцьці павінна адбыцца гэтымі днямі. Проці гэтага горача запрэтаставаў увесь культурны сьвет, а пераважна работнікі. У Амэрыцы здарылася некалькі тэрорыстычных актаў. Тэрорысты кінулі бомбу ў Нью-Іорку на чугункавай станцыі і некалькі чалавек сьмяротна паранілі.

Чым кончыцца справа няведама... Падрабязны агляд справы пастараемся даць пасьля аканчальных яе вынікаў.

Сяляне! Запісвайцеся у Беларускі Сялянскі Саюз!

З жыцьця Польшчы.

Вось якая справядлівасьць.

Ўрад рыхтуецца выдаць аднаразавую дапамогу урадоўцам. Свае пагляды на справу мы ўжо выказалі ў папярэднім нумары, дык цяпер хочам успомнуць некалькі дэталяў. Перадусім на гэтую справу дзяржава затраціць 45 мільёнаў злотых, а па другому самы падзел выглядае дзівачна. Той хто атрымоўвае болей, а знача лепш можа жыць, дык ізноў дастане большую запамогу, а той хто меней атрымоўвае і запраўды жыве паўгалодным, дык і дастане „нэндзу“. Вось і цыфры, няхай яны гавораць: самотны ўрадовец першае катэгорыі на правінцыі (не ў Варшаве) атрымае запамогі 754 зл. 44 гр., а працаўнік 16 кат. атрымае толькі 37 зл. 10 гр. Дык вось якая сацыяльнае справядлівасьць у Польшчы!

Стараньні аб скліканьне Сойму.

1 і 2 г. жніўня адбыліся нарады польскіх соймавых клюбаў аб дамаганьні скліканьня Сойму. Дамаганьне ад ураду на скліканьне Сойму падпісалі сацыялісты і эндэкі, а таксама некаторыя „Вызваленцы“ і паасобныя паслы іншых партыяў. Думаюць, што Сойм зьбярэцца ў палове верасьня.

Выбары самаўрадаў у Галіцыі.

У самаўрады ня толькі ў валасныя, але-ж і ў меставыя пераважнаю большасьцю прашлі Украінцы, за імі жыды, а палякі асталіся ў меншасьці. Гэта вельмі трывожыць Палякоў. У сувязі з гэтым пры пасярэдніцтве прэсы польскія партыі задаюць адны другім наганы ды дакоры.

Каму яны памагаюць.

Польская дырэкцыя страховак (Ubiezpieczeń wzajemnych) прызнала выдаць безпаваротныя пазычкі гэтакім польскім установам, якім віленскі адзел ужо пачаў і выплачываць: Польская школьная мацеж—1000 зл., Польскае Т-ва Прыяцелеў Навукі—1000 зл., Студэнская Бурса—1000 зл. і г. д. ну, а Беларускім?

Гэтакім як Паўлюкевіч і Умястоўскі (Бѣлоруссы—Białorusini), ды на гэтакую працу, як дэфэнзыўная, дык таксама запамога ёсьць, але-ж запраўдным Беларусам і на пашырэньне беларускае культуры, дык нічога німа.

БЕЛАРУСЫ ЗАГРАНІЦАЮ.

Па дадзеным петраградзкай статыстыкі ў Петраградзе цяпер знаходзіцца 14521 чалавек Беларусаў.

Гэта вельмі добрая праява, што Беларусы, нават будучы ў расейскай масе не забываюць сваю нацыянальную прыналежнасьць.

14521 чалавек гэта-ж сярэдняй вялікасьці беларускае павятовае места, а знача асяродак не маленькі!...

СЭРВІТУТЫ.

(Працяг. Гл. №№ 57 і 59 „С. Н.“).

Арт. 32. Праект прымусовае ліквідацыі сэрвітутаў апрацоўвае ацэначная камісія ў гэтакім складзе:

А) У характары старшыні — зямельны камісар, яго заступнік ці асоба, дэлегаваная акруговым зямельным урадам.

В) Па адным прадстаўніку ад кожнае стараны, або іх заступнікаў, вызначаных з асобаў не заінтэрасаваных у справе (ч. 3 арт. 12).

Пры апрацаваньні праекту могуць браць удзел рэчазнаўцы (спэцыялісты), пакліканыя павятовым зямельным урадам на прапанову камісіі (п. 2).

Арт. 33. Калі староны, або адна з іх, у працягу 14 дзён ад часу атрыманьня завядамленьня павятовага зямельнага аддзелу, не назавуць прозьвішчаў сваіх прадстаўнікоў і заступнікоў з адрэсам іх і згодаю на прыняцьце паўнамоцтваў, дык права апрацаваньня праекту аб ліквідацыі сэрвітутаў належыць зямельнаму камісару, яго заступніку, ці дэлегату акруговага зямельнага ўраду.

Арт. 34. Зьмяніць прадстаўнікоў ці іх заступнікаў з камісіі можна толькі тагды, калі на гэта згодзяцца абедзьве староны пры адначасным вызначэньні іншых асобаў на іх месца з назначэньнем іх адрэсу і згоды на прыняцьце паўнамоцтваў.

Арт. 35. У выпадку, калі два паседжаньні камісіі не дадуць пажаданых вынікаў з прычыны атсутнасьці сябраў камісіі ці іх заступнікаў паміма таго, што яны аб гэтым былі павядомлены, дык зямельны камісар або яго заступнік можа распусьціць камісію, аб чым павінен паведаміць староны і сябраў камісіі; тагды ўжо праект апрацоўвае ён сам, яго заступнік ці дэлегат акруговага зямельнага ўраду.

Арт. 36. Праект павінен быць апрацаваны згодна з правіламі гэтага распараджэньня на падставе нормаў у ім вызначаных, ці адносінаў ліквідаваных сэрвітутаў пасьля зазнаямленьня з прапановамі і пажаданьнямі station аў (п. 1).

Праект павінен зьмяшчаць:

А) Падрабязны выказ віду і абшару ліквідаваных сэрвітутаў.

В) Ацэнка непасьвісковых сэрвітутаў і ўжыткаў, выдзеленых як вынаграджэньне за лясныя сэрвітуты, а таксама выказаньне прынцыпу адносінаў.

С) Падрабязны выказ роду, абшару і палажэньня названых у п. b) ужыткаў, калі роўначасна не праводзіцца аб'яднаньне грунтаў (арт. 29), ці не выказваецца вынаграджэньне гатоўкаю (грашыма) з падрабязным матывам тасаваньня гэтакага вынаграджэньня (п. 2).

Арт. 37. Пры ліквідацыі сэрвітутных пасьвішчаў у лясох, заросьлях ці на зарослых багнісках прынцыповую норму вынаграджэньня за сэрвітут для ўсіх галінаў уласнасьці, з уважэньнем аднак-жа далейшых пастанаўленьняў гэтага артыкулу, зьяўляецца $1/8$ частка абшару, на якім той сэрвітут можа быць праўна выкарыстаны, калі гэтая $1/8$ частка не перавышае палавіны абшару надзельных грунтаў уласнасьці, у праціўным разе—абшар роўны палове надзельных грунтаў тых уласьнасьцяў (п. 1).

Калі $1/8$ частка абшару, на якім сэрвітут (пасьвішча) можа быць праўна карыстаны, зьяўляецца меньшым ці роўным $1/4$ частцы агульнага абшару надзельных грунтаў усіх уласьнікаў, дык уласьнікі тыя разам, як вынаграджэньне за ліквідаваны сэрвітут (пасьвішча) атрымоўваюць абшар які раўняецца $1/4$ частцы іх надзельных грунтаў, але-ж ня болей як $1/2$ таго абшару, на якім сэрвітут можа быць праўна выкарыстаны (п. 2).

Калі абшар, на якім сэрвітут (пасьвішча) можа быць праўна выкарыстаны, зьяўляецца некалькі разоў большы за агульны абшар надзельных грунтаў усіх галінаў уласьнасьці, дык тагды выказанае ў ч. I аснаўное вынаграджэньне за ліквідаваны сэрвітут павінна быць павялічана залежна ад таго, колькі разоў абшар (пасьвішча) зьяўляецца больш за абшар надзельных грунтаў, а іменна: пры абшары пасьвішча большым ад абшару надзельных грунтаў:

ад 2 да 3 разоў уключна выдзяляецца абшар, які раўняецца да 65 проц., абшару надзельных грунтаў;

вышэй 3 да 4 разоў уключна выдзяляецца—да 80 проц. абшару надзельных грунтаў;

вышэй 4 да 5 разоў уключна выдзяляецца—100 проц. абшару над. гр;

вышэй 5 да 6 разоў уключна выдзяляецца 120 проц.;

вышэй 6 да 7—140 проц.
„ „ 7 „ 8—160 „
„ „ 8 „ 9—180 „
„ „ 9 „ 10—200 „

(п. 3).

Пры ўстанаўленьні абшару, выдзеленага як вынаграджэньне за сэрвітуты ў межах, выказаных у табліцы ў ч. 3, ацэначная камісія сэрвітутаў і акруговая зямельная камісія па

НАВІНЫ.

— Выстаўка беларускае і ўкраінскае прэсы. З ініцыятывы Славянскае Лігі ў Польшчы, Інстытут баданьня нацыянальных справаў арганізуе ў Варшаве выстаўку беларускае і ўкраінскае прэсы. Камітэт выстаўкі зьвярнуўся да беларускіх установаў аб дапамозе прысылкаю экземпляраў патрэбных для выстаўкі.

— Да выбараў у самаўрады. У Навагрудзкі павятовы соймік прадстаўнікамі ад Любчанскае воласьці выбраны 2 Беларусы, у тэй лічбе пасол Рагуля.

— Ад Суботніцкае воласьці Лідзкага пав. сябрам павятовага аддзелу і самаўрадавых камісіяў прайшоў Беларус Яковіч.

— Па віленскім ваяводзтве прашло ўсяго ў валасныя самаўрады 64% Беларусаў, з якіх першае месца займаюць сябры і сымпатыкі Сялянскага Саюзу, пасьля бышт. Грамады і Бел. Хадэкаў. Палянафілаў зусім няма.

— У Горадзенскім павеце ў трох гмінах прашло ў самаўрады на выбарах, якія адбыліся гэтымі днямі—16 Беларусаў, 3 Жыдоў і некалькі Палякаў. Беларусы ўсюды бяруць перавагу, а гэта сьведчыць аб пашырэньні нацыянальнае сьведамасьці.

— Высяленьне Расейцаў. З Вільні высяляюць за межы Польшчы чатырох Расейцаў, прыналежных да манархістых. Сем'і іх могуць аставацца ў Вільні.

— Разлом сярод „Дробнэроўцаў". „Дробнэроўцы" ці незалежныя сацыялісты далей „арганізуюцца", г. зн. творацъ работніцкае „аб'яднаньне". Гэтымі днямі выступіў з іх радоў Саюз работнікаў шкляныае прамысловасьці, які налічвае 1000 асобаў.

З жыцьця Бел. Інстытуту Г. і К.

Арганізацыя Інстытуту.

Заснаваўся новы гурток Беларускага Інстытуту Гаспадаркі і Культуры ў м. Рубяжэвічах, Стаўпецкага павету.

Да справы зьмены ў статуце Інстытуту.

Міністэрства зацьвердзіла зьмены ў статуце Беларускага Інстытуту Гаспадаркі і Культуры. Цэнтраля Інстытуту перанесена з Варшавы ў Вільню і месьціцца на Завальнай вуліцы дом № 6 пам. 5.

Справа рэзалюцыяў Віленск. Аддз. Інстытуту.

Цэнтральны ўрад Беларускага Інстытуту Гасп. і Культуры пераслаў прэм'ер-міністру марш. Пілсудскаму рэзалюцыі, прынятыя на сходзе сяброў Віленскага Аддзелу Інстытуту.

Да ведама падпішчыкаў і чытачоў.

„Сялянская Ніва" ўвесь жнівень будзе выходзіць толькі адзін раз на тыдзень.

Аб працы Беларускага Народнага Тэатру.

З Краснага, труппа Беларускага Нар. Тэатру пераехала да м. Вішнева, дзе ставіла спэктаклі 17 і 18 ліпня с. г. Адыграны былі: „Дзядзька Якуб", „Пасланец", „Мікітаў лапаць" і „Міхалка"; апрача гэтага, прапяялі некалькі народных пёсьняў і адскакалі на сцэне „Лявоніху" і „Юрку".

Не зважаючы на тое, што спэктаклі адбыліся ў пажарніцкім будынку, дзе на скора была зроблена сцэнка і лаўкі, народу было поўна; адчувалася вялікае зацікаўленьне сцэнаю ня толькі сярод Беларусаў, але і сярод прысутных іншых нацыяў, чаму сьведчылі бурныя аплодысмэнты, а таксама пасьля кожнага спэктаклю кіраўнік труппы гр. Васілеўскі быў засыпаны пытаньнямі і просьбамі: ці будзе заўтра спэктакль? Калі ў нас яшчэ будзеце? Пабудзьце тут хоць адзін тыдзень" і г. д., аднак прытрымоўваючыся намечанага пляну, труппа пасьля другога спэктаклю выехала да Валожына, абяцаўшы едучы назад—ізноў застанавіцца ў Вішневе хоць на адзін дзень.

У Валожыне былі наладжаны два спэктаклі, якія адбыліся 23 і 24 ліпня. Трэцьці дзякуючы некалькім сябрам пажарніцкага ўраду, якія (як выясьнілася) ужо нейкі час рэпітуруюцца ў спрэчках паміж сабой за большае „я" ў „зажондзе", а калі дадаць да гэтага іхную агульна-культурную блізарукасьць, ды шавінізм (ня ведаю што мацней укараніўся ў іх), дык зусім лёгка зразумець варункі, пры якіх труппа карысталася з пажарніцкай салі.

Народу на спэктаклях было шмат, асабліва 24 ліпня.

Вяртаючыся з Валожына труппа Б. Н. Т. ізноў наладзіла спэктакль у Вішневе, які адбыўся 27 ліпня; адыграны былі „На вёсцы" і „Зьбянтэжаны Саўка", а так сама прасьпявана некалькі народных песьняў. Не зважаючы на будні дзень, людзей быў поўны будынак, многа было з вёсак за 10-12 вёрст ад Вішнева. Як п'ескі, так і хор, выклікалі бурныя аплодысмэнты; над праграму, на просьбы публікі,— пратанцавалі артысты на сцэне „Лявоніху,"— якая ня толькі ў Вішневе, але і ў Валожыні, Красным, Лебедзеве і іншых мясцох выклікала вялікае зацікаўленьне ў прысутных.

З Вішнева труппа Б. Н. Т. пераехала да Іўя, дзе адбыліся спэктаклі 30 і 31 ліпня.

1-го жніўня народу было так сама шмат асабліва 31 ліпня (каля 270 асоб). Букеты кветак прысылаліся на сцэну праз дзяцей, бо ня было як кідаць праз галовы музыкантаў пажарнай аркестры.

Бяручы пад увагу рабочы час, ў полі, які многім не дае магчымасці быць на спэктаклях, а з другога боку гарачыя запросіны ў Баранавіцкі павет, труппа Б. Н. Т. зьмяніла кірунак і 2-га жніўня выехала з Іўя ў кірунку: Ліда, Молчадзь, Баранавічы, Ляхавічы, Сіняўка, Мядзьведзічы, Клецк, Несьвіж, Гарадзея, Мір, Ярэмічы і г. д. Гэткім парадкам аб'ехаўшы Баранавіцкі, Несьвіжскі і Навагрудзкі паветы, праз Любчу Дзялятычы, Мікалаева—ўзноў вернецца ў Лідчыну, каб аб'ехаць тыя мястэчкі, у якіх ня была і да якіх атрымала запросіны.

Сьлетняя праца Беларускага Народнага Тэатру, які паўстаў дзякуючы Інстытуту Гаспадаркі і Культуры пакіне свой беларускі сьлед у душах і розумах і ў сэрцах многіх грамадзян нашае многапакутнае Бацькаўшчыны. Шмат каму Бел. Нар. Тэатр дасьць зразумець, што Беларускі Народ запраўды ўжо магутны і здольны да самастойнага культурнага жыцьця.

Ахвярнасьць артыстаў Бел. Нар. Тэатру і яго кіраўнікоў увойдзе ў гісторыю...

Аглядчык.

Да ведама Гурткоў Інстытуту.

Аб карыстаньні з працэнзураваных сцэнічных твораў.

Каб аблягчаць гурткам атрымліваньне дазволаў на спэктаклі Цэнтральны Урад дастаў ад Міністэрства Унутранных спраў цэнзуру на наступныя сцэнічныя творы:

1) Сцэнічныя Творы; Боты, Мікітаў Лапаць, Пакой у наймы, Чорт і Баба, 2) Заручыны Паўлінкі, 3) Страхі Жыцьця, 4) Суд над трохпалеўкай, 5) Ні розумам сьціміў а сэрцам, 6) Пан Міністэр, 7) Паўлінка; 8) Птушка шчасьця, 9) Янка Канцавы, 10) Выбары старшыні і 11) Шчасьлівы муж.

Гурткі, якія хочуць скарыстаць з перацэнзураваных сцэнічных твораў, павінны загадзьдзя, напісаць у Інстытут, у Вільню, Завальная 6-5, падаць назоў твору і калі мае быць пастаўлены спэктакль. Пасьля атрыманьня гуртком працэнзураванага экземпляру, гурток падае заяву да старосты аб дазволе на спэктакль і далучае да заявы 2 экземпляры пьесы: адзін працэнзураваны, а другі не працэнзураваны. У заяве трэба прасіць старасты зьвярнуць працэнзураваны экземпляр, які трэба неадкладна выслаць назад у Інстытут, каб даць магчымасьць скарыстаць з яго іншым гурткам.

Цэнтральны Ўрад Інстытуту.

„Мудра прыгаворка — соладка і горка".

Са зборніка трыалетаў Гальяша Леўчыка

Перасьцярогі ня купіш на рынку—
на ярмарцы, быццам, цялятка,
ці там ягнятка, ці мо як сьвінку,
перасьцерогі ня купіш на рынку.

Ці мудры, ці часам дурны ты, мой сынку!
Хоць робіш мо спрытна і гладка,—
перасьцярогі ня купіш на рынку—
на ярмарцы, быццам, цялятка.—

(З арабскага).

Усіх падпішчыкаў просім прысылаць належныя за газэту грошы. Хто ня прышлець падпіскі, таму будзе спынена пасылка газэты.

вінна браць пад увагу, адносіны абшару абцяжанага сэрвітутам да агульнага абшару надзельных грунтаў, тып упраўнасьці гаспадарак (земляробскі, гадаўляны), аднасіны якасьці грунтаў выдзеленых і надзельных, іншыя месцовыя акалічнасьці і варункі, уплываючыя як на вартасьць сэрвітуту, так і на вартасьць выдзеленых грунтаў (п. 4).

Вынагараджэньне будзе выдзелена з абцяжанага сэрвітутам (пасьвішчам) абшару бяз дрэва, якое павінен быць зьнята ўласьнікам сэрвітутнае маемасьці тасуючыся да пастановы акруговае зямельнае камісіі у працягу ад 3 да 5 гадоў ад часу упраўамацненьня пастановы акруговае зямельнае камісіі, якая зацьвярджае праект ліквідацыі сэрвітуту. Дрэва, ня зьнятае ў вызначаным часе, пераходзіць на ўласнасьць ўласнікаў грунту. Уласьнікам тым паслугоўвае выконваньня датагачасных сваіх упраўненьняў да моманту зьняцьця дрэва, да адходу вышэй выказанага тэрміну ці да моманту зрачэньня праў да таго дрэва яго ўласнікам (п.5).

Арт. 38. Як вынагараджэньне за ліквідацыю сэрвітутнага пасьвішча на земляробскіх абшарах і сенажацьцях выдзяляецца ўсім карыстаючым з сэрітуту 15 проц. абшару, на якім з сэрвітуту можна праўна карыстаца, аднак-жа ня болей як 50 проц. абшару іх усіх надзельных грунтаў.

Арт. 39. Пры ліквідацыі сэрвітутнага пасьвішча, якое належыць да маёнтку і грамады вёскі, на няворных грунтах абодвых гэтых уласьнікаў (г. зв. „талака") выдзяляецца на карысьць вёскі да 10 проц. належных маёнтку грунтаў, на якіх той сэрвітут можа праўна быць выкарыстаны, аднак-жа ня болей як 50 прац. абшару надзельных грунтаў тэй вёскі.

Арт. 40. Мэтай устанаўленьня вынагараджэньня за прымусовую ліквідацыю сэрвітутнага пасьвіска ў гатоўцы (грашыма) устанаўляецца перш вынагараджэньне ў грунтах згодна правілаў, выказаных артыкуламі 37, 38 і 38, а тагды ўжо робіцца ацэнка таго вынагараджэньня паводле гандлевых цэнаў, якія істнуюць у данай ваколіцы.

Арт. 41. Вынагараджэньне за прымусова ліквідаваныя лясныя сэвітуты (супольнасьці—будулец і апал) трэба выдзяліць з лясных абшараў, з якіх тые супольнасьці могуць быць праўна выкарыстаны, разам з дрэвам, якое нарасьце на тых абшарах—з захаваньнем пастановы ч. 3 арт. 24 (п. 1).

Вартасьць выдзеленага абшару з дрэвам ці бяз дрэва павінна адпавядаць аднасінам ліквідавання сэрвітуту, устаноўленых пры супрацоўніцтве рэчазнаўцаў ацэначнай камісіяй, зямельным камісарам, яго заступнікам ці дэлегатам акруговага зямельнага ўраду (п. 2).

Ацэнка вартасьці ліквідаваных сэрвітутаў праводзіцца на падставе рыначных цэнаў у данай аколіцы за двугадовага тэрміну, лічачы яго ад моманту пачатку апрацаваньня праекту, пасьля ўстаноўленую гадавую вартасьць праўнае карысьці ад сэрвітуту капіталізавадь паводле рубрыкі $3^{1}/_{3}$ проц. г. зн. памнажаецца на 30 (п. 3).

Вартасьць выдзяленых за ліквідаваны сэрвітут лясных грунтаў з дрэвам ці бяз дрэва ўстанаўліваецца паводле рыначных цэнаў данай ваколіцы за вышэй зазначанага ў чатсцях з двухгадовага тэрміну (п. 4).

Арт. 42. Пры тасаваньні прымусу да ліквідацыі іншых, у артыкулах 37 і 41 не выказаных сэрвітутаў, вынагараджэньне павінна адбыцца гатоўкаю (грашыма), згодна аднасінаў, запраектаваных пры супрацоўніцтве рэчазнаўцаў ацэначнаю камісіяй, зямельным камісарам, яго заступнікам ці дэлегатам акруговае зямельнае камісіі. Тагды ўжо трэба датасаваць правілы часткі 3 арт 41.

Арт. 43. Праект ліквідацыі сэрвітуту, спарадкаваны асобна для кожнай вёскі (мястэчка, места), павінен быць паказаны зямельным камісарам ці яго заступнікам прадстаўнікам абоіх старон прыналежных да сэрвітуту на скліканым дзеля гэтага сходзе ўсіх уласьнікаў гэтага. Няпрысутныя на сходзе, калі былі павядомлены аб ім, будуць лічыцца за прынімаючых праект. Прадстаўніком старон прыслугоўвае права падаваць спрацівы. Матывы спрацівы трэба падаваць на пісьме павятовому зямельнаму ўраду ў працягу 14 дзён ад даты сходу. Калі ня будзе падана матываў да спрацівы, дык будзе лічыцца, што спрацівы ўзяты назад. Няяўка прастаўнікоў на сход ня ўстрымлівае перасылкі праекту акруговаму зямельнаму ўраду.

Арт. 44. Калі на ўспомненым у арт. 43 сходзе праект ліквідацыі сэрвітуту будзе прыняты згодна з тым артыкулам прадстаўнікамі старон, дык зямельны камісар ці яго заступнік павінен зафіксіраваць гэта ў пратаколе, які ў гэтым выпадку заменіць дагавар, або калі ў ходзе прымусовага ліквідацыі староны ствараць дагавар, дык далейшы ход прымусовага поступу будзе спынены да часу закончэньня справы ў дагаворным парадку.

(Далей будзе).

Месячнік „Беларуская Культура“.

Надовячы выйшаў першы нумар месячнай літэратурна-грамадзкай часопісі „Беларуская Культура“ пад рэдактарствам Ф. Умястоўскага, які адначасна зьяўляецца фармальным выдаўцам. Кніжка мае 66 старонак васьмёркі 70×100 ст., выдана на адумыслова добрай паперы і апранута ў даволі прыгожую вокладку. Зьмест: Ад Рэдакцыі, Бартуль—Беларусі (верш) і Князёўна (казка ў двух актах); Ю. Словацкі—Ангельлі (пераклад з польскага); Я. Д.—Паэту (верш), і А. Міцкевіч—Сьвітэзь (пераклад з польскага), С. Белайц—Марская Легенда, Ненадрукаваны ў Менску верш, Рабіндранат Тагор—Суклон сталецьця (вольны пераклад), з вершаў М. Багдановіча, Я Долін—Натхненьне (верш) і Восень у садзе (верш у прозе), Я Паляшчук—верш, Міт—У бары (верш), Аглядчык-Новыя творы Я. Коласа, Незалежнік - Шлях да Незалежнасьці Беларусі, В. - Ад „Нашае Долі до „Беларускае культуры“, Я. Зянюк—Аб Уніі на Беларускіх Землях і Аб Культурнай і краязнаўчай працы, звочык—трымаймося родные назоваў, Досьледчы ІнстытутНацыянальных спраў у Варшаве, Хроніка: бібліаграфія.

Раскрыўшы кніжку, адразу кідаецца ў волі чытачу курсівам надрукаваны сказ: „**Незалежнасьць Беларусі**—наша першае і апошняе слова“, які кожнага зьдзівіць перш - на - перш дзеля таго, што гэтыя магутныя словы выразна палітычнага значэньня зьмешчаны ў літэратурнай часопісі, а падругое дзеля таго, што рэдактарам і выдаўцом зьяўляецца Ф. Умястоўскі, які ўжо вядомы, як выразны палянафіль. Аднак даволі часіны развагі, каб зразумець усё. Гэта-ж Умястоўскі за ўрадовыя субсыдыі выдае „Беларускі Дзень“, які мае на мэце прышчапляць беларускаму жыхарству любоў да Польскае дзяржаўнасьці.

Польскі ўрад пайшоў на гэтую работу, маючы выключна палітычныя мэты. Усім вядома, што польская ўлада воража адносіцца да беларускага адраджэнскага руху і затым немагчыма ад яе спадзявацца субсыдыяў на літэратурнае выдавецтва, бо пашыраць беларускую культуру ня можа той, хто баіцца поўнага вызваленьня беларускага Народу. Вось затым і зразумела, што субсыдыянеры пад прыкрыўкай культурнай працы зажадалі ад часопісі выразна палітычнага кірунку ў бок Польшчы. Ужо самыя тлумачэньні польскіх аўтараў, зьмешчаныя ў „Бел. Культ.“, даюць пэўнае сьвятло на артыкул псэўда незалежніка. „Шлях да Незалежнасьці Беларусі“ зусім выразна раскрывае сапраўдны воблік часопісі. Там якраз пастаўлены точкі над „і“, г. знача як Умястоўскі разумее гэтую „Незалежнасьць“. Аўтар выразна кажа, што каб быць Беларускаму Народу незалежным, дык трэба адарвацца ад Масквы і далучыцца да Варшавы. Нічога дзіўнага, ад Умястоўскага нельга спадзявацца іншага зразуменьня слоў: „незалежнасьць Беларусі“. Але навошта такія артыкулы зьмяшчаць у „літэратурнай“ часопісі, калі зусім лёгка можна іх друкаваць у „Белар. Дню“?! Бо субсыдыі ня ідуць на культурную беларускую працу, а толькі на палітычную.

Не затрымліваемся тут на літэратурнай часопісі, з якой нат‘ частка заслугоўвае на зусім добрую ацэнку, бо вартасьць літэратурнае часткі зусім заглушана палітычным кірункам часопісі, які абурае кожнага чытача, бо палітыкі ўжо даволі ёсьць у „Белар. Дню“, „Бел. Слове“, „Нашай Праўдзе“ і іншых. Беларускі чытач шукае літэратуры без палітычнага прадажнага чужынскага кірунку. Калі зраўняць „Беларускую культуру“ Умястоўскага з „Роднымі Гонямі“ спадара, дык між імі малая рожніца: адна часопісь цягне ў Варшаву, а другая ў Маскву, і ніводная з іх не зьяўляецца апалітычнай, стаячай на грунце беларускай культуры вызваленай з пад Маскоўскага і Варшаўскага ярма. Сьвятой памяці „Досьвіткі“ былі ўжо тым лепшымі, што меньш зьмяшчалі палітыкі; праўда, літэратурная вартасьць іх была надта-ж малая.

Такім чынам, нажаль, трэба сканстатаваць, што ў Заходняе Беларусі ня маем ніводнае сапраўды літэратурнае часопісі пазбаўленай выслужваньня чужынцам ці то з Усходу, ці з Заходу.

Трэба беларускаму грамадзянству ў Заходняе Беларусі, нарэшце, натужыцца і пачаць выдаваць сапраўдны месячнік прысьвячаны беларускай літэратуры і культуры вольнай ад пад'ярэмнай ахварбоўкі. Найлепш было-б, каб гэтай справай аканчальна заняўся Беларускі Інстытут Гаспадаркі і Культуры.

Культурнік.

Дык кожны, хто ўмее чытаць, спяшайся выпісаць сваю газэту „Сялянскую Ніву“.

Да нас пішуць.

Новыя ,,кшэвіцелі‘‘.

(Лідчына).

Мала таго, што мы цяперака ня маем магчымасьці пашыраць асьвету і культуру на сваей роднай мове, каб працярябіць вочы нашаму сярмяжнаму і шматпакутнаму народу, дык яшчэ варожыя для нас элемэнты стараюцца насільна прышчапіць нам чужую культуру.

Вось хачу прытачыць адзін факт пра новых „кшэвіцеляў“, якія ў будучым магчыма будуць у тэй ці іншай форме правадзіць палянізацію на нашай Бацькаўшчыне.

Надовячы зайшоў я да асадніка X, каб пажыраваў мне вэксаль на атрыманьне пазычкі ў польскім банку, бо ён у гэтым-жа банку маець вялікую папулярнасьць, як сьвядомы польскі асаднік. У нашай ваколіцы без ягонай пратэкцыі цяжка было-б атрымаць пазычку. Хоць ён абзываў нашых сялян „ciemne bydło“, але да мяне неяк усё-ж-такі адносіўся добра. Хата яго была ўдэкаравана на польскі манер. Нашу гутарку перарваў прышоўшы ў хату нейкі чалавек трымаючы ў руцэ паперы, якія разлажыў на стале і пачаў гутарыць на польскай мове з асаднікам X (гэта відавочна быў асадніка X сусед, які побач з ім атрымаў асаду). З іх гутаркі даведаўся я, што яны маняцца паслаць на навуку ў места В. сваіх малодшых братоў пад пратэкцыяй зьвёнзку асаднікаў, каб мелі магчымасьць атрымаць стыпэндыю (на ўрадовы кошт). За гэта дабрадзейства па сканчэньні навук гэтыя-ж новыя „кшэвіцелі“ забявязываюцца паехаць на Ўсходнія Крэсы з мэтаю пашырэньня польскае асьветы.

Апрача іхняй гутаркі заўважыў я на стале падпісаны лісток. Гэта была — дэклярацыя. Зьмест яе быў такі: „Niniejszym zobowiązuję się po ukończeniu tejże szkoły osiedlić się na Kresach Wschodnich i szerzyć polską oświatę i kulturę“. Заўважыўшы мяне, што я здалёку прыглядываюся да гэтага лістка, адзін з іх адказаў мне хаваючы дэклярацыю: „tu nic takiego niema“. Відаць ім нялоўка стала ў маей прысутнасьці, што выкрыў іхную важную таемніцу адносна да нас.

Гэта ўсёроўна як-бы за расейскіх часоў. Калі хто-небудзь вучыўся на ўрадовы кошт, дык пасьля мусіў у назначаным мейсцы праслужыць некалькі гадоў, бязумоўна за гэты час атрымліваючы і пэнсію; выслужыўшы назначаныя гады мог выяжджаць свабодна куды хацеў. Але-ж толькі служыць, а русыфікацыю не загадавалі праводзіць. А тут трэба „кшэвіць“ польскую асьвету і культуру і яшчэ на заўсёды аставацца жыць на Ўсходніх Крэсах!

Ну, пажывем—пабачым, як ім удасца „кшэвіць“ нас у будучыні. А тымчасам бачым добра, як цяпер „кшэвяць“ і бяз новых „кшэвіцеляў“.

Б—ус.

НАШАЯ ПОШТА.

Ждановічу К.: Трэба ацаніць вартасьць пяску і падаць у суд. Зьвярнуцца ў суд можаце самі, толькі трэба мець на гэта поўнамоцтва ад Кансісторыі.

Вярбіцкаму В.: № 53 „Сял. Нівы“ паслалі дадаткова.

Беларусу: Вашыя карэспандэнцыі зьмяшчаем. Пішыце больш.

Савінкову П.: Адрэс пераменім ад першага верасьня.

Рахману А.: Газэту пасылаем Вам акуратна. Чакаем на ўрэгуляваньне належнасьці.

Балашу І., Ждановічу Я., Рульбею А., Воўтку К. — газэту пасылаем.

Дасталі ад:

Красільшчыка Х.—4 зл.; Беганскага П., Кутона Ўладыслава—па 2 зл.; Газьдзелкі Паўлы—1 зл. 50 гр.; Бурака Андрэя, Кузьняцова М.—па 1 зл.

Новым падпісчыкам газэту пасылаем.

З дамаганьняў школы.

Школьная саля, поўна сялян. Сход. Пан школьны інспэктар сядзіць за сталом і „бадаець“ бацькоў падаўшых дэклярацыі з дамаганьнем роднае школы для сваіх дзетак. Побач сядзіць войт-Беларус і польская вучыцелька.

— Ліхушка Пятрусь—выклікае па сьпіску інспэктар.

З таўпы нясьмела падымаецца стары селянін.

— Ці падавалі вы дэклярацыю на Беларускую школу?—

— Так, падаваў.—

— А ці ваш гэта подпіс на дэклярацыі?

— А чый-жа паночку?... мой!

— А ну падпішыце зараз на гэтай паперцы сваё прозьвішча.

Селянін падыходзіць, бярэць пяро і нясьмела дрыжачымі рукамі падпісываецца.

— На дэклярацыі ня твой подпіс—рэзка зварочваецца да селяніна інспэктар,—гэты да таго зусім не падобны!..

—Як хочаце, паночку, — перастпаючы з нагі на нагу, апраўдаваецца селянін,—а гэта подпіс мой.

— Маўчаць! на ўсю салю гукнаў інспэктар, потым зьвярнуўшыся да войта кажа:

— Што гэта такое, пане? Што пан пасьведчыў? Не даючы часу на адказ выклікае далей.

— Міцьвін Матауш.

— Есьць—адазваўся ўстаючы стройны высокі, селянін.

— Падаваў дэклярацыю?

— Так, падаваў.

— Дык знача хочаце Беларускую школу?

— Так, паночку...

— А польскае ня хочаце?

— А ліха цябе задзяры— падумаў селянін--хочаш да „чырвонае“ ўканапаціць?—

— Каб нам сваю родную, паночку,—нясьмела сказаў услух?

Ды нават расейская навука зразумелей нам чым польская, (пачухаў патыліцу і з пад пагляну ў на „пана“), але-ж лепш сваю.

— Прашу пана,—пачуўся голас з таўпы—цяперашняя вучыцелька гэтак вучыць, што мае дзеці па трэйцяму году ходзяць, а лічаць па пальцах яшчэ.

— Прашу ўстаць, скамандаваў інспэктар селяніну. Ад тае пары як выбралі Беларуса войтам--гавора вучыцелька—дык у вас ўсё зьмянілася.

Заўсёды войт толькі бунтарыць сялян, падгаворваючы дамагацца то школы Беларускае, то ўпісвацца ў розныя „гурткі“ і ніякага ладу ня стала...

— Даволі!... Інспэктар нэрвова пачаў хадзіць па салі.

— Ты—зьвярнуўся да старое бабы, амаль ня перанякаўшы яе,—якое хочаш школы?

— Якое ўсе, паночку, такое і я ўжо—прашаптала баба.

— Хто за цябе падпісваў дэклярацыю?

— Забылася, паночку, ужо благая ў мяне памяць.

— Можаце ісьці—зьвярнуўся да сходу,—кажа інспэктар.

— А вам, пане войце—з выразіцельным пагдядам дадаў інспэктар—за пасьведачаньне фальшывых подпісаў, і за падбураньне сялян, ведаеце што пагражаець?!

Полымя.

Рэдактар і выдавец К. Мацкевіч.

Беларуская Друкарня ім. Ф. Скарыны, Вільня—Людвісарская 1.